

سبک زندگی قرآنی

به امید ناامیدی استکبار و مستکبر | شماره ۹: آبان ماه ۱۴۰۰

ماهنامه فرهنگ الکترونیک

در این شماره بخوانید

- ✿ استکبار و شیوه‌های مبارزه با آن در قرآن
- ✿ وجوه استکبار و استکبارستیزی در قرآن
- ✿ اقتصاد مقاومتی و استکبارستیزی
- ✿ استکبار از منظر قرآن و نهج البلاغه
- ✿ علت عقب ماندگی مسلمانان از دیدگاه مورخ ایتالیایی
- ✿ تشریح منشأ برکت بودن کوه‌ها در قرآن

استکبار و شیوہ ہائے مبارزہ با آن در قرآن

این لغت از ریشه «ک - ب - ر» و بہ معنای برتری خواہی، امتناع از پذیرش حق از روی عناد و تکبر است؛ اما در اصطلاح، این لغت بیشتر بہ سلطہ جویی، استعمار و استثمار معنا می شود.

در منطق قرآن، بدترین اقسام استکبار، نداشتن تمکین و تواضع در برابر فرمان خداوند و انبیای الہی است.

استکبار، چون دربردارندہ مفہیم خود بزرگ بینی، فخر فروشی و برتری طلبی است، بہ طور کلی، خلقی ناپسند و صفتی مذموم است؛ برخلاف استضعاف کہ لزوماً بیان کنندہ وصفی مذموم یا ممدوح در شخص مستضعف نیست.

از آیات قرآنی این گونه بہ دست می آید کہ استکبار، بہ زمان های بسیار دور باز می گردد. در واقع، پیشینہ این مسألہ را باید در آغاز زندگی اجتماعی انسان جست و جو کرد؛ حتی می توان گفت از هنگامی کہ بشر بودہ، استکبار ہم وجود داشتہ است.

بہ دیگر سخن، از روزی کہ شیطان از اطاعت امر الہی در سجدہ بر آدم سر پیچید و کبر ورزید، استکبار شکل گرفت و از آن زمان کہ سوگند خورد تا بشر را گمراہ کند، استکبار، وارد عرصہ عمل شد.

زمینہ ها و عوامل پدید آمدن استکبار:

راہہاے مقابلہ با استکبار:

۱. ثروت و قدرت

۱. صبر و پایداری

۲. فقر فرهنگی و وابستگی فکری

۲. وجود رہبری صالح و یاورانی صدیق

۳. توہم برتری در آفرینش

۳. اتحاد و انسجام

۴. غفلت از قدرت نامحدود الہی

۴. برخورد تهاجمی با استکبار

۵. تحقیر و شکستن شکوہ دروغین مستکبران

(مجلہ مبلغان، آبان و آذر ۱۳۸۷، شمارہ ۹۰۱، سید صمد موسوی)

وجوہ استکبار و استکبار ستیزی در قرآن

هیچ دینی مانند اسلام توصیه به استکبار ستیزی نکرده است؛ چون اسلام با شعار آزادی خواهی ظهور کرد و این به مذاق هیچ مستکبری خوشایند نیست. حتی فرد برای اسلام آوردن باید ابتدا با کبر وجود خود مبارزه کند و در برابر او امر الهی تسلیم شود. در قرن اخیر به جرأت می توان گفت امام خمینی (ره) مظهر استکبار ستیزی بودند و حرفشان در مقابله با استکبار، حرف قرآن بود.

XXXXX

کسی که با گردن کشی و تجاوزگری مأنوس شود، خدایش را فراموش می کند و خود را حقیقت می پندارد و خویشتن را برتر از دیگران می بیند؛ لذا علم، قدرت، مکنّت و... را برای خود می خواهد و با ایجاد نظام های اقتصادی، سیاسی و اجتماعی مستکبرانه، دیگران را به استضعاف می کشاند. افراد مستکبر از شنیدن آیات الهی دوری می کنند؛ لذا استکبارشان روز افزون می شود. آنها که بر استکبارشان عناد دارند شقی هستند و آنها که علاوه بر عناد برای ابطال حق دلیل می آورند و اشکال تأسیس می کنند کل شقاوت هستند که در مقابل سعادت عقلی است (امام خمینی (ره): «صحیفه امام»، «آداب الصلاة»، «تقریرات فلسفه»؛ نقل قول از قدرت الله عفتی).

آیت الله نوری همدانی با بیان توحیدی بودن اسلام به استکبار ستیزی می پردازد: «اسلام با استکبار و ظالم سر سازش ندارد چرا که حکومت استکباری معنوی نیست بلکه بر محور انسان بوده اما نظام اسلامی بر محور خدا است».

مقام معظم رهبری در دیدار با مسؤولین با اشاره به آیه «فَاسْتَقِمُّ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ» (هود / ۱۱۲) بیان داشتند: «علاج دشمنی (استکبار) یک چیز بیشتر نیست و آن "فاستقم کما امرت" استقامت و ایستادن است. البته ایستادگی سختی هایی هم دارد. نه این که کار آسانی است لکن تسلیم شدن سختی های بیشتری دارد. هر سختی که تحمل بکنید یک عمل صالح است؛ در حالی که اگر تسلیم دشمن بشوید، سختی ها تا آن حد جاری پیش خدای متعال ندارد؛ بلکه تن به ظلم دادن مجازات هم دارد. قرآن دستور می دهد نه ظلم کنید نه زیر بار ظلم بروید». پس مبارزه با استکبار تا ظهور امام دادگستر ادامه دارد.

ماهنامه فرهنگ الکترونیک

اقتصاد مقاومتی و استکبارستیزی

بسیاری از آیات قرآن بیانگر این نکته است که ثبات اقتصادی یک جامعه می‌تواند مردم را از تسلیم شدن در برابر استکبار بازدارد و موجب تقویت حکومت در رسیدن به استقلال و خودکفایی باشد. یکی از مباحث استکباری در قرآن، داستان فرعون است که خداوند به موسی (ع) دستور می‌دهد که فرعون طغیان کرده و باید به مبارزه با او برخیزی و در آیه ۸۸ اعراف، گفتگوی شعیب با اشراف قومش، از مقابله با استکبار ایشان حکایت می‌کند و خداوند هم پیامبران خویش را در این استکبارستیزی حمایت می‌فرماید. قرآن کریم، زمینه‌هایی را برای بروز استکبارورزی بیان می‌کند که یکی از آن‌ها ثروت و قدرت است که اگر با زمینه بی‌ایمانی همراه شود استکبارساز است. در حالی که ثروت و قدرت نمی‌تواند در انحصار قوم و یا افراد خاص باشد. بلکه این نعم الهی، اختصاص به همه انسان‌ها دارد.

درباره فرعون آیه ۵۱ زخرف، نشان می‌دهد که چگونه حکومت مصر و کاخ‌ها و حتی نهرهای آن را متعلق به خود می‌داند.

آیه ۷۶ قصص نیز بیان می‌کند که با این که قارون از قوم موسی بود ولی بر آنها ستم کرد و علت این ستم، ثروت سرشاری بود که به دست آورده بود اما ظرفیت کامل و ایمان قوی نداشت و به انحراف و استکبار کشیده شد. همچنین درباره قوم عاد آیه ۱۵ فصلت بیان می‌کند که ایشان هم از نظر قدرت جسمانی، تمکن مالی و تمدن مادی کم نظیر بودند و این امتیازات، ایشان را در برابر خدا و پیامبرشان هود به طغیان، سرکشی و استکبار کشانده بود.

آیات ۳۱ تا ۳۳ ابراهیم نیز نشان می‌دهد که گاهی فقر فرهنگی و وابستگی‌های فکری، همراه با ضعف اقتصادی، افراد را مرعوب مستکبران می‌کند. بنابراین باید در مقابل استکبار، صبر و پایداری نمود و با هدایت رهبری صالح، اقتصاد مقاومتی را بهترین راهکار برای کنترل ثروت و چرخش آن در میان همه انسان‌ها دانست.

(سایت حوزه)

استکبار در طول حیات خود همواره با حفظ ماهیت و ذات اصلی، صورت و ظاهر گوناگونی به خود گرفته است، اما پس از مدتی آن صورت‌ها با تغییر و تحولی مبدل به ماهیت استکباری جدیدی برای صورت‌های تازه‌ای شده و به این شیوه زاد و ولد کرده است، این زاد و ولد نه تنها استکبار را از آسیب در امان داشته، بلکه امکان انتشارش را هم فراهم کرده است. جریان حاکم بر جهان امروز که از سوی قدرت‌های استکباری هدایت و کنترل می‌شود، یک جریان الحادی بوده و در این جریان در صددند که با تمهیدات سیاسی، نظامی، فرهنگی و اقتصادی هم نفوذشان را گسترش دهند و هم مبانی تحکیم آن را در اندیشه ملت‌ها استوار سازند. این که مبانی سیاست‌ها و رفتارهای استکباری چیست و چگونه گروهی خود را صاحب و مالک جهان می‌پندارند و جان و مال و ناموس انسان‌ها را در مسیر منافع خود به کار می‌برند، به نوع تلقی و برداشت آنان از خود برمی‌گردد و این همان تکبر و خوی استکباری است. استکبار ماهیت همه نظام‌های غیرالهی است و آمریکا امروز در رأس این نظام‌ها قرار دارد و این خصلت شیطانی پیش از همه در او متجلی است چرا که اولین مستکبر در تاریخی که قرآن برای ما ترسیم می‌کند ابلیس است. مقام معظم رهبری با تکیه بر مبانی قرآنی، استکبار را این‌گونه تبیین می‌فرمایند: «استکبار اصلاً مفهومش در قرآن همین است که یک عنصر، یک شخص یا یک جناح خود را بالاتر از حق به حساب می‌آورد و زیر بار حق نرود و خود را و قدرت خود را مالک حق قرار بدهد. (برگرفته از کتاب استکبارستیزی از منظر قرآن و نهج البلاغه، احمد شجاعی) (معصومه حسینی تبار، ۱۴۰۰ش)

علت عقب ماندگی مسلمانان و استعمار آنها از دیدگاه مورخ ایتالیایی

پرنس ژاپنی بورگیز، تاریخ نویس ایتالیایی که پیرامون مسائل تاریخی، تحقیقات زیادی داشته است می‌نویسد:

مسلمین همین که در پیروی قرآن و خواندن آن و عمل به قوانین و احکامش سستی نشان دادند، نیروی سعادت و فرشته سیادت نیز با این بی‌اعتنایی از آنها دور شد و آن همه عزت، قدرت، خرسندی و عظمت از افق حیات آنها رخت برپست و به جایش اهریمن اسارت و بندگی جانشین شد. دشمنان از این فرصت استفاده کردند و بر آنها تاختند و حلقه‌وار چون میکرب‌های اجتماع ایشان را در میان گرفتند و آنها را به روزگار کنونی اسیر و مقید ساختند. آری این همه بدبختی‌ها و تیره‌روزی‌های مسلمین از مراعات نکردن قوانین قرآن بوده است و در این امر بزرگ هیچ گناهی متوجه اسلام (قرآن) نیست. حقیقتاً چه ایرادی را می‌شود بر این آیین پاک گرفت.

(چهل داستان از عظمت قرآن کریم به ضمیمه چهل اعتراف از دانشمندان پیرامون عظمت قرآن، تألیف مصطفی محمدی اهوازی.)

(راضیه زواریان، ۱۴۰۰ش)

تشریح منشأ برکت بودن کوه‌ها در قرآن

« وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَارَكَ فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا أَمْوَاطَهَا فِي أَرْبَعَةِ أَيَّامٍ سَوَاءً لِّلسَّائِلِينَ » «و در زمین از فراز آن لنگر آسا کوه‌ها نهاد و در آن خیر فراوان پدید آورد و مواد خوراکی آن را در چهار روز اندازه‌گیری کرد که برای خواهندگان درست و متناسب با نیازهایشان است.» (فصلت، ۱۰)

کوه‌ها در زمین منشأ برکات زیادی هستند و نقش بسیار حیاتی برای زندگی انسان‌ها و دیگر موجودات زنده در روی زمین دارند. همان‌گونه که می‌دانیم با ارتفاع گرفتن از سطح زمین بر بروقت هوا افزوده می‌شود و باعث ذخیره‌شدن برف‌ها و به وجود آمدن یخچال‌های بزرگ در بلندای کوه‌ها می‌گردد. آیا برکتی بالاتر از ذخیره‌سازی آب، این مایه حیات به وسیله کوه‌ها می‌توان تصور کرد؟ کوه‌ها به خاطر داشتن ارتفاع زیاد و دارا بودن مخازنی برای آب در درون سنگ‌ها، مایه حیات انسان‌ها، جانوران و گیاهان هستند. بزرگ‌ترین رودخانه‌ها و چشمه‌ها در زمین، از کوه‌های سرب‌به‌فلک کشیده سرچشمه گرفته و جریان می‌یابند. ارتباط کاهش دما بالا رفتن ارتفاع در جو زمین، رمز حضور و دوام برف در بام کوه‌ها و قله‌های مرتفع آن‌ها است. وجود خلل و فرج در سنگ‌ها و همچنین وجود مخازن و غارها برای ذخیره آب در کوه‌هاست؛ از طرفی آب به طور طبیعی از سرزمین‌های فراز به بخش‌های فرود سرازیر می‌شود و این ارزان‌ترین و راحت‌ترین راه برای ذخیره آب و خروج تدریجی آن در طول سال است. (مجله، ۱۳۹۳) همچنین به این مورد نیز می‌توان اشاره کرد که خداوند متعال، خیلی از مواد معدنی را که مایه خیر و برکت انسان‌ها هستند، در درون کوه‌ها قرار داده است.

(علی سیستانی پور، ۱۴۰۰ش)

دل‌نویسه‌ها، درد دل‌های قرآنی و درخواست‌های قرآنی خود از دانشگاه و جامعه، برداشت‌ها و خاطرات نیک خود از انس با قرآن را با ما به اشتراک بگذارید تا با نام خودتان منتشر کنیم.

SABKE.ZENDEGII.QURANII@GMAIL.COM

ماهنامه فرهنگ الکترونیک

سبک زندگی قرآنی

آن چه ما با آن مخالفیم عبارت است از حاکمیت ظلم، طغیان و استکبار؛ «آمریکا» که می‌گوییم یعنی این؛ مخصوص آمریکا هم نیست. امروز البته قله طغیان، استکبار و طاغوت، آمریکا است که در واقع در دست صهیونیست‌ها نه دولت صهیونیستی؛ در دست ثروتمندان و کمپانی‌دارهای صهیونیست دارد می‌چرخد. هر کشور دیگری هم همین رفتار را داشته باشد این طور است. ما با هیچ ملتی به عنوان ملت، مخالفتی نداریم؛ با هیچ نژادی، با هیچ ملتی؛ ما با استکبار مخالفیم، با ظلم مخالفیم، با طغیان علیه ارزش‌های انسانی و الهی مخالفیم. امروز آمریکا مظهر اینهاست؛ مظهر ظلم است، مظهر استکبار است، پس در دنیا هم منفور است. (بیانات رهبری در دیدار مردم آذربایجان شرقی ۱۳۹۸/۱۱/۲۹)

صاحب امتیاز: معاونت فرهنگی و دانشجویی واحد یادگار امام خمینی (ره) شهری

مدیر مسئول: صغری رادان

سر دبیر: معصومه ذبیحی

هیات تحریریه: راضیه تقوی زاد، علی شهابی، معصومه حسینی تبار، صغری رادان، راضیه زواریان، علی سیستانی پور، معصومه ذبیحی

ویراستار: راضیه زواریان

مدیر اجرایی: کانون قرآن و عترت

صفحه آرایی و گرافیک (طراح): محمد انصاریان